

Univerzita Karlova v Praze

1. lékařská fakulta

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví

Studijní obor: Adiktologie

Luboš Fajgl

Primární drogová kriminalita ve Středočeském kraji

Primary drug-related criminality in Central Bohemia

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jaroslav Šejvl

Praha

2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci na téma Primární drogová kriminalita ve Středočeském kraji zpracoval samostatně a že jsem řádně uvedl a citoval všechny použité prameny a literaturu. Současně prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi systému meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze, 10. prosince 2012

.....

Luboš Fajgl

Identifikační záznam:

Fajgl Luboš. *Primární drogová kriminalita ve Středočeském kraji. [Primary drug-related criminality in Central Bohemia]*. Praha, 2012. 51 s., 11 tabulek, 9 grafů, Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie. Vedoucí práce Mgr. Jaroslav Šejvl.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Jaroslavu Šejvlovi za odborné vedení. Zároveň bych rád poděkoval své přítelkyni Pavlíně za soustavnou podporu, trpělivost a cenné postřehy.

Abstrakt

Nejdůležitějším cílem této práce je deskriptivní analýza primární drogové kriminality ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2011 z trestněprávního pohledu. Hlavním cílem této deskriptivní analýzy jsou tzv. drogové trestné činy, které jsou zařazeny v hlavě VII. zvláštní části trestního zákoníku (zák. č. 40/2009/Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů, dále jen „TrZ“) jako trestné činy obecně nebezpečné v ustanoveních § 283 - § 288 TrZ. Následným cílem je poskytnout přehled základní terminologie a vymezit specifika primární drogové kriminality. V textu je uvedena četnost jednotlivých drogových trestných činů zjištěných Policií ČR na území Středočeského kraje ve zkoumaném období. Rovněž jsou podrobně popsány nejčastější typové druhy drogové trestné činnosti, které byly v daném období na tomto teritoriu zjištěny. Práce se zabývá rovněž deskripcí vývoje drogové kriminality v jednotlivých okresech Středočeského kraje, a to včetně demografického vyhodnocení pachatelů této trestné činnosti podle věku, pohlaví a státní příslušnosti.

Klíčová slova: kriminalita, drogová závislost, trestný čin, pachatel, návyková látka

Abstract

The most important goal of this Thesis is a descriptive analysis of primary drug-related crimes in the Central Region in the period 2009 – 2011, from the criminal law perspective. The main objective of this descriptive analysis is the so-called drug-related crimes, which are included in Title VII., special part of the Criminal Code (Act No. 40/2009/Sb., Criminal Code, as amended) as generally dangerous crimes in Act no. § 283 - § 288 of the Criminal Code. A subsequent objective is to provide an overview of the basic terminology and define the specifics of primary drug crimes. In the text is stated the frequency of drug crimes detected by the Czech Police in the Central Region during the examined period. The most common types of drug crimes detected in this territory in the period are also described in detail. The Thesis also deals with the description of the development of drug crimes in different districts of the Central Region, including the demographic assessment of the offenders by age, sex and nationality.

Key words: criminality, drug addiction, crime, offender, addictive substance

Obsah

Úvod	8
Výzkumné otázky	9
1. Základní pojmy drogové kriminality	10
2. Specifika primární drogové kriminality	13
4.1. Výroba nelegálních látek	21
4.1.1. Výroba metamfetaminu	21
4.1.2. Výroba marihuany a pěstírny konopí.....	22
4.2. Distribuce nelegálních látek.....	23
4.3. Přechovávání omamné nebo psychotropní látky.....	25
5. Statistiky drogové kriminality ve vztahu ke Středočeskému kraji.....	28
5.1. Porovnání realizací drogových trestných činů v jednotlivých okresech Středočeského kraje....	28
5.2. Porovnání počtu drogových trestných činů podle skutkových podstat v jednotlivých okresech Středočeského kraje	32
5.3. Analýza počtu pachatelů drogové kriminality podle věku, pohlaví a státní příslušnosti.....	43
Závěr	46
Literatura	48
Internetové zdroje	50
Ostatní zdroje	51

Úvod

Užívání drog a s tím spojená drogová kriminalita jsou fenomény dnešní doby. Obecně bývá drogová kriminalita pokládána za jeden z druhů závažné trestné činnosti. Přispívá k tomu jistě i fakt, že je s ní spojeno celé spektrum problémů, souvisejících s užíváním návykových látek, přičemž tyto problémy (zdravotní rizika, negativní sociální dopady) jsou posuzovány ve vzájemné souvislosti, což jejich závažnost zvyšuje (Travníčková & Zeman, 2010). Spojení užívání drog s různými druhy trestné činnosti byla věnována řada kriminologických teorií. Štefunková (2011) zařazuje mezi základní teoretická východiska popisující vzájemný vztah mezi užíváním návykových látek a kriminalitou následující modely:

- Model „zotročení“ (lékařský model), jenž vychází z tvrzení, že bezúhonní jedinci pod vlivem nepříznivé životní situace začnou užívat návykové látky a nelegální povaha těchto látek pak nutí tyto jedince páchat trestnou činnost.
- Model predispozice (kriminální model), který vychází z tvrzení, že většina osob nepáchá trestnou činnost jako důsledek své drogové závislosti, ale trestnou činnost a deviantní způsoby života praktikovala již před tím, než začala s užíváním drog. Podle tohoto modelu mají pachatelé trestné činnosti a uživatelé drog stejné predispozice jak pro páchaní trestné činnosti, tak pro užívání drog.
- Model zesílení, který vychází z tvrzení, že užívání drog vede k trestné činnosti, jež je zintenzivněním již existující kriminální dráhy.

Tématem této práce je primární drogová kriminalita, která se týká především nedovolené výroby a dalšího nakládání s drogami v podobě omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“). Téma primární drogové kriminality jsem si vybral především z toho důvodu, že se dlouhodobě tomuto problému věnuji, a to především na poli potlačování nabídky drog. Konkrétně bych chtěl v této práci zmapovat vývoj primární drogové kriminality na území Středočeského kraje za období let 2009 -2011. Práci jsem rozčlenil do pěti kapitol, kdy v první kapitole vymezím základní pojmy, které se drogové kriminality týkají. Druhá kapitola je věnována specifikům primární drogové kriminality a ve třetí kapitole se věnuji stručné charakteristice Středočeského kraje. Čtvrtá kapitola popisuje nejčastější formy páchaní primární drogové kriminality ve Středočeském kraji a poslední pátá kapitola je věnována

vyhodnocení statistických údajů o registrované drogové kriminalitě, jež jsou evidovány Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje.

Cíl práce

Cílem práce je na základě dostupných pramenů popsat vývoj registrované primární drogové kriminality na území Středočeského kraje v období let 2009 - 2011. Dílčím cílem práce je zjistit počty pachatelů, kteří se této trestné činnosti dopouštějí, včetně jejich pohlaví, věkového a národnostního složení, a tím přispět k prohloubení poznatků o fenoménu drogové kriminality.

Výzkumné otázky

Jaký je vývoj a deskripce registrované primární drogové kriminality ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2011?

Porovnání počtu „drogových“ trestných činů v jednotlivých okresech Středočeského kraje ve zkoumaném období?

Jaké je složení skupiny pachatelů, kteří se dopustili ve zkoumaném období „drogového“ trestného činu?

1. Základní pojmy drogové kriminality

Termín „drogová kriminalita“, tedy trestná činnost související s drogami, je charakterizována čtyřmi typy trestné činnosti:

1. Psychofarmakologicky podmíněná trestná činnost, kam patří trestné činy spáchané pod vlivem psychoaktivní látky.
2. Ekonomicky motivovaná trestná činnost, do které se zařazují trestné činy spáchané za účelem opatření prostředků na financování užívání drog.
3. Systémová trestná činnost, tedy trestné činy páchané v rámci nezákonného obchodu s drogami jako součást procesu spojeného s výrobou a distribucí drog.
4. Trestné činy porušování drogových zákonů, jež mají přímý vztah k porušování drogové legislativy a souvisejících právních předpisů (EMCDDA, 2007).

Jako „primární drogová kriminalita“ jsou v odborné literatuře označovány výhradně tzv. drogové trestné činy, které přímo porušují příslušné právní normy, které tuto problematiku upravují. Jde tedy o trestné činy, které jsou v České republice vymezeny zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně jsou drogové trestné činy uvedeny v hlavě VII (§ 283 – 288 TrZ) a jde o kategorii trestných činů obecně nebezpečných respektive obecně ohrožujících. Nový trestní zákoník nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2010. Do té doby upravoval drogové trestné činy zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a byly uvedeny v hlavě IV (§ 187 -188 TrZ) jako trestné činy obecně nebezpečné. Skutková podstata trestných činů uvedených v těchto zákonech jsou obdobné. V novém trestním zákoníku se konkrétně jedná o tyto skutkové podstaty:

- Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§283 TrZ) / dříve *Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů (§187 TrZ)*
- Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§284 TrZ) / dříve *Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů (§187a TrZ)*
- Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285 TrZ) / dříve *Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů (§187a TrZ)*

- Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu (§ 286 TrZ) / dříve *Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů (§18 TrZ)*
- Šíření toxikomanie (§ 287 TrZ) / dříve *Šíření toxikomanie (§ 188a TrZ)*
- Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem (§ 288 TrZ)

Ostatní druhy trestné činnosti související s drogami jsou označovány jako „sekundární drogová kriminalita“. Patří sem tedy trestné činy, jež jsou ve výše uvedeném výčtu označeny číslicemi 1 – 3.

Základním pojmem v problematice drogové kriminality je termín „návyková látka“. Podle ustanovení § 130 TrZ se návykovou látkou rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, nebo jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Jde tedy pro potřeby trestního práva o definici, která návykové látky rozděluje podle jejich vlastností a jejich výčet ve výše uvedeném zákonném ustanovení je demonstrativní. Pojem návyková látka přesto, že je často kritizován, pro svou nedostatečnou určitost, zůstává nadále v trestním zákoníku zachován. Důvodem pro zachování pojmu bylo především to, že se jedná o pojem, jenž je již v praxi vžitý, jeho používání je bez potíží a navazuje na zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů (Šámal&Šámalová, 2010). Tento zákon upravuje především zacházení s návykovými látkami a přípravky nebo prekurzory obsahujícími návykové látky, jejich vývoz dovoz a tranzitní operace s nimi. Dále upravuje zacházení s přípravky obsahujícími efedrin a pseudoefedrin a též upravuje pěstování máku, konopí a koky a vývoz a dovoz makoviny.

Omamnými látkami jsou látky, u kterých je nebezpečí chorobného návyku a vzniku psychických změn (např. kokain, opium, morfin, heroin atd.). Jejich seznam je uveden v přílohách č. 1 až 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Látky jsou uváděny mezinárodním nechráněným názvem nebo jeho další variantou v českém jazyce včetně chemického názvu (Šámal&Šámalová, 2010).

Psychotropními látkami jsou látky ovlivňující psychiku člověka (např. metamfetamin, efedrin atd.). Seznam těchto látek je uveden v přílohách č. 4 až 7 zákona č. 167/1998 Sb., o

návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Látky jsou uváděny mezinárodním nechráněným názvem nebo jeho další variantou v českém jazyce včetně chemického názvu.

Za ostatní látky jsou považovány mnohé látky běžně používané v průmyslu či domácnosti, za podmínky, že jsou způsobily nepříznivě ovlivnit psychiku člověka a jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Mimo omamných a psychotropních látek se ve výkladu drogových trestných činů vyskytují také pojmy: „přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor a jed“. Šámal&Šámalová (2010) definuje přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku jako roztok nebo směs v jakémkoli fyzikálním stavu obsahující jednu nebo více omamných nebo psychotropních látek.

Pro potřeby trestního práva je jako prekursor označována látka, která je uvedena v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů (Šámal&Šámalová, 2010). Tento zákon k pojmu prekursor uvádí, že jde o látku uvedenou v kategorii 1 přílohy I přímo použitelného předpisu Evropských společenství (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004) nebo v kategorii 1 přílohy přímo použitelného předpisu Evropských společenství (Nařízení Rady (ES) č. 111/2005). Patří sem např.: Efedrin, Pseudoefedrin, Kyselina lysergová.

Pro rozlišení hranice mezi trestným činem a přestupkem, je v trestním zákoníku zaveden pojem „množství větší než malé“. Tento pojem však samotný trestní zákoník nevynechává a není stanoven ani judikaturou tak, jak tomu bylo v případě trestního zákona. V § 289 trestního zákoníku je mimo jiné uvedeno, že vláda nařízením stanoví, jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků obsahujících psychotropní látky a jedů. Pro potřeby trestního zákoníku bylo tedy vládou České republiky vydáno nařízení č. 467/2009 Sb., v jehož příloze č. 2 jsou taxativně stanoveny hodnoty určující množství větší než malé u jednotlivých látek (Šámal&Šámalová, 2010).

2. Specifika primární drogové kriminality

Primární drogovou kriminalitu specifikuje zejména vysoká míra její latence, způsob jakým je páchána a kdo ji páchá. Vysoká míra latence je způsobena hned několika následujícími důvody:

- tolerance drog u velké části společnosti

Především v posledních letech se ve společnosti v České republice objevuje trend, že dochází ke značné míře tolerance k užívání některých nelegálních drog. Jde především o tzv. měkké drogy. Příkladem za všechny může být např. užívání marihuany, které je často považováno za zcela běžnou věc. Důvodů tohoto stavu může být hned několik. Tím nejzákladnějším bude pravděpodobně nedostatečná informovanost společnosti o rizicích spojených s užíváním této drogy. Určitý vliv bude mít i nepřesné informování některých medií o chystané legalizaci konopí pro léčebné účely, které mohlo ve společnosti vyvolat domněnku, že se jedná o neškodnou, zdraví prospěšnou látku. Tento fakt pak vede k tomu, že společnost nepovažuje nakládání s touto nelegální návykovou látkou za protiprávní. Podle Výroční zprávy o stavu drog v České republice v roce 2010 byl v květnu až červnu 2010 realizován průzkum společností SANEP na vzorku 11 003 respondentů ve věku 18 – 69 let, zaměřený na postoje veřejnosti k legalizaci marihuany. Konkrétně na postoje k držení, pěstování a užívání marihuany. Podle tohoto průzkumu 42 % respondentů podporuje legalizaci držení, pěstování a užívání konopných látek (Mravčík et al, 2011).

- drogová kriminalita je často doménou organizovaného zločinu

Je nepochybné, že obchod s drogami přináší značné zisky, a proto se stává zájmovou oblastí zločineckých organizovaných skupin. Tyto skupiny páchají trestnou činnost vysoce profesionálním způsobem, utajeně a dokážou jí velmi efektivně skrýt za legální podnikatelské aktivity.

Mezi základní znaky organizované trestné činnosti patří následující jednání:

- trvalí spolupráce více osob, z nichž každá má pevně stanovené specifické úkoly
- páchání závažné trestné činnosti s úmyslem získat prospěch nebo moc

- vysoká profesionalita, což zahrnuje stabilitu, koncepčnost, důslednou přípravu akcí, konspiraci, disciplínu, přísně stanovené normy chování a kontroly, dokonalé vybavení

Tyto základní znaky by měly být přítomny vždy v plném rozsahu. Mimo nich jsou pro organizovaný zločin typické další znaky, jež se však nemusejí vyskytovat v plném rozsahu. Sem patří:

- naprostá koncentrace moci v rukou nejvyššího šéfa, sice s delegací pravomoci na střední články, ale zároveň s naprostou totalitou a úplným potlačením jakékoliv demokracie

- používání násilí nebo jiných prostředků zastrašování uvnitř skupiny, mezi skupinami i vůči okolnímu světu

- využívání kontaktů na politiky, veřejnou správu, orgány prosazování práva, orgány výkonu spravedlnosti, ekonomiku a sdělovací prostředky, k prosazování vlastních zájmů prostřednictvím spolupráce, kompromitování, korupce nebo nátlaku

- snaha získat potřebné informace a využít je pro zvýšení zisků a snížení rizik, aktivní využívání značného bohatství

- fungování na mezinárodní úrovni (Cejp, 2004).

Represivní orgány státní moci do organizovaných zločineckých skupin pronikají jen velmi obtížně a trestná činnost těchto skupin je těžko odhalitelná. Přesto je ze strany represivních orgánů, vzhledem k závažnosti možných hrozeb, tomuto problému věnována značná pozornost. Např. Europol, což je agentura Evropské unie v oblasti prosazování práva vydává pravidelná hodnocení hrozeb, které poskytují rozsáhlé a prognostické analýzy trestné činnosti a terorismu v Evropské unii. Jde o Evropské hodnocení hrozeb organizované trestné činnosti (OCTA), které popisuje strukturu organizovaných skupin páčajících trestnou činnost, způsob jakým fungují a hlavní typy trestné činnosti na území Evropské unie. Mimo jiných nezákonných aktivit je v těchto hodnoceních pravidelně popisována činnost organizovaných skupin zabývajících se nedovoleným obchodem s drogami (www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/cs_europolreview_0.pdf, cit. 30.11.2012).

- obtížné získávání důkazů pro trestní řízení

U drogové kriminality se přímé důkazy o trestném činu získávají velmi obtížně, neboť se policie o činu dozví často se zpožděním a dokazování je založeno především na výpovědích svědků, kteří v mnoha případech nevypovídají, jelikož jsou často na protiprávním jednání sami zainteresováni nebo mění výpovědi ve prospěch podezřelých apod. Samotné předání drogy mezi dealerem a uživatelem se v mnoha případech nepodaří zadokumentovat jako důkaz, neboť k němu dochází v místech, kde je to nemožné.

- jde o tzv. kriminalitu „bez oběti“

Což lze vysvětlit tak, že zde chybí osoba, která by se cítila být obětí drogového trestného činu. Uživatel návykové látky jistě nebude chtít, aby byl jeho dealer dopaden policií. Mnoha lidem bude lhostejné, že se v jejich okolí prodávají nebo vyrábějí drogy, neboť se jich to nijak osobně nedotýká, necítí se touto trestnou činností poškozeni. Jiná situace nastane až v tom případě, když se jich uvedené jednání začne přímo týkat, např. uživatel drog je fyzicky nebo verbálně napadne, či jim způsobí nějakou hmotnou škodu na majetku. V přeneseném významu se poškozenou stává celá společnost, neboť stát má zájem na ochraně společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které může vzniknout z nekontrolovatelného nakládání s OPL (Straus et al., 2006).

2.1. Způsoby páčání primární drogové kriminality

Do primární drogové kriminality patří následující nezákonná jednání:

2.1.1. Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy § 283 TrZ

Tohoto protiprávního jednání se dopustí ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku (OPL), přípravek obsahující OPL, prekursor nebo jed. Za což pachateli hrozí trest odnětí svobody, peněžitý trest nebo propadnutí majetku. Rovněž lze uložit další tresty, jež se ukládají samostatně a nemusí být u předmětného činu stanoveny.

V praxi jde v rámci Středočeského kraje především o výrobu metamfetaminu (Pervitinu) a o komerční pěstování konopí v tzv. „indoor pěstírnách“, které směřuje k výrobě marihuany (usušeného květenství samičích rostlin konopí). Nejčastějším druhem tohoto protiprávního jednání je samotná distribuce OPL, ať již jde o prodej, výměnu či obdarování.

2.1.2 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu § 284 TrZ

Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), či jinou OPL (než jsou ty výše vyjmenované) nebo jed. Zde se rozdílně posuzuje výše trestu u držení konopí a jiných OPL, kdy na držení konopí se vztahuje mírnější trestní sazba. Za skutek lze opět uložit trest odnětí svobody a dále zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

2.1.3. Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku § 285 TrZ

V tomto případě se protiprávního jednání dopustí ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí, houbu nebo jinou rostlinu než konopí, která obsahuje OPL.

V praxi jde především o pěstování konopí v množství větším než malém pro vlastní potřebu (např. na výrobu léčivých mastí). Obdobně jako v předchozím skutku, je i zde mírněji trestáno pěstování konopí než ostatních rostlin obsahujících OPL. Pachateli lze uložit trest odnětí svobody, peněžitý trest nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

2.1.4. Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky § 286 TrZ

U tohoto protiprávního jednání může být trestně stíhán ten, kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě OPL nebo přípravku, který obsahuje OPL nebo jed. Za tento trestný čin hrozí pachateli trest odnětí svobody, peněžitý trest, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

V praxi je možné toto ustanovení aplikovat tam, kde se případně nepodařilo prokázat výrobu omamné nebo psychotropní látky, ale je dostatečně prokázáno samotné držení

prostředků a předmětů určených k výrobě omamné a psychotropní látky. Rovněž může být postihnut pachatel, který prostředky nebo předměty k výrobě omamné nebo psychotropní látky ukrývá (např. u sebe v domě) pro jinou osobu.

2.1.6. Šíření toxikomanie § 287 TrZ

Dopustí se ho ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje, anebo kdo zneužívání takové látky podněcuje nebo šíří. U této trestné činnosti je rozšířen okruh omamných a psychotropních látek o další návykové látky, tak jak je definuje trestní zákoník. Vzhledem k této širší definici návykové látky, lze trestně stíhat i šíření návykových látek, které nejsou uvedeny v seznamech omamných a psychotropních látek obsažených v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Toto nezákonné jednání je postižitelné opět trestem odnětí svobody, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

V praxi je takto možné trestně stíhat prodej nových syntetických drog tzv. „Designers drugs“, které nejsou ještě uvedeny v seznamech omamných a psychotropních látek obsažených v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ale jsou schopny nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Rovněž je možné jako šíření toxikomanie kvalifikovat i jednání, kdy jedna osoba aplikuje jiné osobě návykovou látku, byť i na její žádost.

2.1.7. Nedovolená výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem podle § 288 TrZ

U tohoto protiprávního jednání se jedná o obdobné jednání, jež je popsáno výše u nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami. Rozdíl spočívá pouze v tom, že v tomto případě nejde o OPL, ale o látky s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem. Které látky jsou považovány za anabolické nebo jiné látky s hormonálním účinkem, stanovila vláda svým nařízením. Pachatel tohoto trestného činu může být postížen trestem odnětí svobody.

V praxi by mělo být toto protiprávní jednání postihováno především v souvislosti s dopingem ve sportu. Vzhledem k tomu, že se jedná o nový trestný čin, není v praxi zatím výrazněji aplikován.

2.2. Pachatelé primární drogové kriminality

Pachatele primární drogové kriminality lze rozdělit do tří skupin.

- První skupinu tvoří osoby, pro něž je výroba, distribuce a prodej drog cíleným zdrojem zisků. Tyto osoby nebývají uživateli drog. Často se jedná o jedince, kteří jsou začleněni do struktur organizovaného zločinu, ve kterých jsou dodržována jistá pravidla, hierarchie a dělení úkolů.
- Do druhé skupiny lze zařadit problémové uživatele a závislé osoby. Tyto osoby se v drogovém obchodu angažují zpravidla v menší míře, než předešlá skupina a většinou se stávají koncovými prodejci v řetězci drogového obchodu. Zapojení do drogového obchodu jim umožňuje pokrýt vlastní potřeby užívání drog.
- Třetí skupina zahrnuje příležitostné a rekreační uživatele drog. Jde zejména o mladistvé nebo mladé osoby, které drogy užívají, ale nevznikla u nich zatím závislost a samotné užívání jim nezpůsobuje problémy. Distribuce drog je pro ně lákavou možností přivydělaní si, ale rovněž možností získat si prestižní postavení mezi vrstevníky. Často zde však dochází z jejich strany k podcenění trestněprávních rizik plynoucích z obchodu s drogou (Gabrhelíková Müllerová, 2008).

3. Charakteristika Středočeského kraje

Z názvu kraje je zřejmé, že tento územní celek je situován uprostřed Čech. Středočeský kraj obklopuje hlavní město Prahu a sousedí téměř se všemi Českými kraji vyjma kraje Karlovarského. Svou rozlohou, počtem obyvatel a počtem obcí se jedná o největší kraj České republiky. Jeho rozloha činí 11 015 km² a zabírá tak 14 % území ČR. Středočeský kraj nemá své vlastní krajské město a jeho sídlo je v Praze. Administrativně je kraj rozdělen na 26 správních obvodů tzv. obcí s rozšířenou působností. Hustota zalidnění je nejvyšší v okresech Kladno, Praha západ, Praha východ a Mělník, kde dosáhla hodnoty přes 140 obyvatel na km². Všechny tyto okresy mají významné a intenzivní ekonomické i sociální vazby na Prahu a do jisté míry tvoří metropolitní zázemí hlavního města. Ve Středočeském kraji je nadprůměrně rozvinutá zemědělská i průmyslová výroba (<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/informace-o-kraji/>, cit. 9.7.2012).

Počet obyvatel ve Středočeském kraji činil k 31.12.2011: 1 279 345 obyvatel (<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xs>, cit. 24.10.2012). Nejlidnatějším okresem je Kladno se 160 742 obyvateli a naopak nejméně zalidněným okresem je Rakovník, kde je evidováno 55 641 obyvatel. Hustota zalidnění je nejvyšší v okresech Kladno, Praha-západ a Praha-východ, kde žije přes 190 obyvatel na km² (http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje, cit. 9.7.2012).

Nezaměstnanost ve Středočeském kraji je oproti celorepublikovému průměru dlouhodobě nižší. Český statistický úřad eviduje k 31.5.2012 míru registrované nezaměstnanosti v hodnotě 6,75 % a míru obecné nezaměstnanosti ve 4. čtvrtletí 2011 v hodnotě 4,3 %. Průměrná mzda v 1. čtvrtletí 2012 činila částku 23 633,- Kč (<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi-xs>, cit. 9.7.2012).

Ve Středočeském kraji žije trvale 57 757 cizinců. Mezi nejpočetnější skupiny podle národnosti patří občané Ukrajiny 19 734, Slovenska 12 814 a Vietnamu 6 160. Jedná se o údaje zjištěné ČSÚ k 31.12.2010 (http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-11-r_2011-04, cit. 9.7.2012).

Územně je kraj rozdělen na 12 okresů. Jedná se o okresy: Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha východ, Praha západ, Příbram a Rakovník. Okresy je možné stále používat k územní identifikaci příslušnosti jednotlivých

lokalit (obcí), neboť územím okresů má svoji územní působnost vymezena řada specializovaných orgánů státní správy (např. katastrální úřady, úřady práce, okresní správa sociálního zabezpečení, pozemkový úřad aj.) (<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/uzemni-cleneni/>, cit. 9.7.2012).

Středočeská policie je členěna na 13 územních obvodů, jejichž území jsou shodná s územním rozdělením kraje, kromě územních obvodů Praha venkov - jih, Praha venkov – východ a Praha venkov – západ, mezi které je rozděleno území okresů Praha východ a Praha západ. Jednotlivé územní obvody pak zaštiťuje Krajské ředitelství policie (dále jen „KŘP“) (<http://www.policie.cz/clanek/predstaveni-krajskeho-reditelstvi-policie-stredoceskeho-kraje-330351.aspx>). V roce 2011 Středočeská policie řešila 37 654 trestných činů, přičemž se jí z tohoto počtu podařilo objasnit 14 293 trestných činů, což je 37,9 %. Trestně stíháno pak bylo 13 568 osob (<http://www.policie.cz/clanek/vystup-z-tiskove-konference.aspx>, cit. 9.7.2012). Vyšetřováním drogové kriminality se na jednotlivých územních článcích zabývají příslušníci Služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV). Vzhledem k předpokladu, že drogová kriminalita má vliv i na sekundární trestnou činnost, zařadilo KŘP Středočeského kraje na konci roku 2008 výslednost na linii „Toxi“ mezi hodnotící kritéria útvarů v rámci KŘP. Na základě tohoto rozhodnutí došlo k nárůstu počtu pachatelů drogové kriminality, ale zároveň došlo k snížení majetkové trestné činnosti. V kontextu s tímto trendem byla dne 1.11.2009 v rámci KŘP zřízena pracovní skupina „TOXI“, do které bylo zahrnuto 32 detektivů a analytiků. Postupně došlo k rozšíření skupiny o další policisty až na cílový stav 55 – 57 osob. Rovněž došlo ke zřízení anonymní telefonní linky a e-mailové schránky, která slouží ke shromažďování poznatků od občanů, týkajících se drogové kriminality (Jenšovský, 2010).

4. Nejčastější druhy primární drogové kriminality ve Středočeském kraji

S přihlédnutím k Výročním zprávám Národní protidrogové centrály za poslední léta, tedy za zkoumané období let 2009 – 2011, lze jednoznačně stanovit, že mezi nejfrekventovanější druhy registrované primární drogové kriminality ve Středočeském kraji lze logicky zařadit výrobu nelegálních návykových látek, následnou distribuci těchto látek potenciálním uživatelům a samotné přechovávání omamné nebo psychotropní látky.

4.1. Výroba nelegálních látek

Ve Středočeském kraji dochází v největší míře k výrobě dvou návykových látek. Jedná se o metamfetamin, v České republice známý spíše pod názvem Pervitin, jehož výroba zde má dlouholetou tradici. Druhou návykovou látkou je pak konopí respektive marihuana, která patří ve Středočeském kraji k nejčastěji užívané návykové látce. Výroba dalších návykových látek, jako je Braun apod., byla ve Středočeském kraji zaznamenána pouze ojediněle, tudíž se budu dále zabývat pouze analýzou trestné činnosti, která je spojena s výrobou metamfetaminu a konopí respektive marihuany, jež v poslední době úzce souvisí s fenoménem tzv. „in-door“ pěstíren konopí.

4.1.1. Výroba metamfetaminu

Výroba metamfetaminu má v České republice dlouholetou tradici a tato látka je zde často označována jako typicky česká droga, pravděpodobně proto, že čeští toxikomané vymysleli poměrně snadný způsob výroby krystalické formy metamfetaminu. Tato látka však není českým vynálezem, jak je to často mylně prezentováno v médiích (Nožina, 1997). Metamfetamin byl poprvé syntetizován z efedrinu v Japonsku chemikem Akiro Oगतou v roce 1890 (Zábranský, 2007). V České republice je metamfetamin známý spíše pod názvem „Pervitin“, ale ani v tomto případě se nejedná o český název. Označení „Pervitin“ pochází z Německa, kde pod tímto názvem v roce 1938 začala farmaceutická společnost Temmler, vyrábět metamfetamin (Griffiths & spol., 2008).

Jako vstupní produkt pro výrobu pervitinu se používá efedrin. V současné době není již efedrin tak snadno dostupný jako v letech minulých, kdy se v ČR průmyslově vyráběl. Výrobci pervitinu se tedy přeorientovali na získání efedrinu z pseudoefedrinu, který je obsažen v některých volně prodejných lécích (Nožina, 1997). Nelegální výrobou pervitinu se zabývají jak jednotlivci, tak i organizované skupiny. Jednotlivci vaří pervitin v menším

množství především pro vlastní potřebu, ale aby pokryli své náklady, které jsou s výrobou spojené, tak část drogy rozprodávají omezenému počtu dalších uživatelů. Většinou se jedná o cca 5 – 20 uživatelů. Přesto, že se jedná o domácí výrobu, často za použití improvizovaných pomůcek, dokážou tito výrobci vyrobit poměrně kvalitní drogu. Náklady na výrobu 1 g drogy se pohybují okolo 200,- Kč. Počet těchto vaříčů se pohybuje ve stovkách a černý trh zaplňují zhruba z jedné čtvrtiny. Za hlavní dodavatele pervitinu na černý trh lze označit drogové laboratoře, které tuto drogu vyrábějí na profesionální úrovni. Často jde o organizované skupiny 3 – 5 osob, které mají buď významný zdroj efedrinu, nebo léků s obsahem pseudoefedrinu. Tyto osoby většinou drogu samy neužívají a výrobu organizují kvůli vysokým finančním ziskům. Skupina má vždy napojení na významné distribuční skupiny (Kubánek & Polívka, 2010).

V České republice jsou k výrobě metamfetaminu nejčastěji zneužívány tyto lékové přípravky: Modafen, Nurofen Stop Grip, Panadol Plus Grip a Paralen Plus. Poté, co došlo v České republice k omezení volného prodeje těchto léků, přeorientovali se výrobci metamfetaminu na dovoz léků z okolních států. Většina těchto léků je nakupována především v Polsku, ale též v Německu a na Slovensku. Z Polska je pak nejčastěji dovážen Sudafed, Cirrus a Accatar. Typickým českým fenoménem je výroba metamfetaminu v malých tzv. domácích a cestovních varnách, které se skládají ze základního laboratorního vybavení a v případě jeho nedostupnosti, jsou chybějící pomůcky nahrazovány různými věcmi běžné potřeby.

Podle Výročních zpráv Národní protidrogové centrály z let 2009 – 2011 bylo na území Středočeského kraje odhaleno 45 (2009), 39 (2010) a 32 (2011) laboratoří na výrobu metamfetaminu tzv. varen.

4.1.2. Výroba marihuany a pěstírny konopí

Konopí se v České republice pěstuje dvěma způsoby. V malém rozsahu buď v domácím prostředí, jako např. v bytech, domech, zahradách, apod., nebo ve volné přírodě, kde jsou většinou osévány malé plochy cca do 10 m², většinou na místech veřejnosti hůře dostupných. Ve větším rozsahu je konopí v České republice pěstováno tzv. in-door způsobem. V tomto případě se zpravidla jedná o vysoce organizovanou a promyšlenou trestnou činnost, kdy se uměle vytváří příznivé podmínky pro růst rostlin a za tímto účelem jsou speciálně upravovány nejrůznější prostory (sklepy, místnosti v rodinných domech, ale i bytech, haly, půdy domů,

skleníky apod.). Pachatelé jsou tímto způsobem schopni vyrobit při příznivých podmínkách marihuanu s obsahem $\Delta 9$ THC až 30 %. Jedná se o marihuanu, která se prodává pod slangovým názvem „Skunk“ (Blažejovský, Tomíček & Roman, 2008).

Pěstování konopí in-door způsobem se v rámci Středočeského kraje nejčastěji dopouštějí občané Vietnamské socialistické republiky. Tito pachatelé pracují vždy v rámci organizované skupiny. Organizace nelegální činnosti těchto skupin je velmi profesionální a ve většině případů se daří odhalovat jen nižší články tohoto zločineckého uskupení. Po usušení se marihuana distribuuje v menší míře na domácí trh v České republice a ve větší míře je droga prodána do zahraničí (Nožina & Kraus, 2009).

Situace ohledně pěstíren konopí ve Středočeském kraji kopíruje situaci v rámci celé České republiky. Podle Výročních zpráv Národní protidrogové centrály z let 2009 – 2011 bylo na území Středočeského kraje odhaleno 11 (2009), 21 (2010) a 22 (2011) pěstíren. V celé České republice to pak bylo 84 (2009), 145 (2010) a 165 (2011) pěstíren.

4.2. Distribuce nelegálních látek

V případě distribuce samotných nelegálních látek se jedná o nejčastěji páchanou formu drogové kriminality. Řetězec distribuce drog začíná logicky od výrobce, který vyrobenou drogu předává dealerovi. Budina (1999) označuje dealera za článek „obchodního řetězce s drogami, jenž řídí a zásobuje drogami několik distributorů, přičemž distributor je považován za základní a nejnižší článek tohoto řetězce, který zprostředkovává prodej jednotlivých nelegálních látek koncovým uživatelům“.

Prodej drog může být prováděn osobou dealera buď profesionálně, nebo poloprofesionálně, kdy v obou případech je koncovým výsledkem výdělečná činnost za účelem generování vlastního zisku. Často však je v řetězci mezi dealerem a koncovým uživatelem několik prodejců, kteří si prodejem pokrývají vlastní užívání drogy. V praxi to vypadá tak, že tento prodejce nakoupí od dealera drogu a z části drogu použije pro vlastní potřebu, a druhou část nařídí různými příměsemi tak, aby zvýšil vizuálně množství nabízené drogy. Příměsi bývají různé neškodné (např. glukóza, jedlá soda apod.) až po vysoce nebezpečné (např. jed na krysy). Někteří prodejci, kteří opatřují drogu pro skupinu svých přátel, nebývají těmito osobami ani považováni za dealery drog. Pokud si dealer vytvoří nějakou stálou skupinu odběratelů, zaujímá v hierarchii skupiny vysoké postavení a je rozhodujícím faktorem pro stanovení norem chování ve skupině, což ovlivňuje i možné

rizikové užívání celé skupiny (Kalina et al, 2001). Hejda (2000) rozlišuje v drogovém prostředí tři skupiny osob, které mají vztah k distribuci drog. Do první skupiny zařazuje čistého konzumenta, do druhé závislou osobu, která s drogou mimo své vlastní užívání obchoduje (v omezeném množství) a do třetí skupiny zařazuje člena drogového podsvětí, který s drogou obchoduje (ve velkém rozsahu), ale sám jí neužívá.

Jedním z rozhodujících faktorů, které ovlivňují výši poptávky je jistě i cena samotné drogy. Vývoj cen nejčastěji distribuovaných druhů omamných a psychotropních látek ve Středočeském kraji za období let 2009 až 2011 znázorňuje následující tabulka 4.2.-1.

tabulka 4.2.-1: Vývoj cen pouličního prodeje u nejčastěji distribuovaných druhů omamných a psychotropních látek ve Středočeském kraji za období let 2009-2011 (Národní protidrogová centrála, 2009, 2010, 2011)

OPL	ROK		
	cena/gram (nejčastější cena)		
	2009	2010	2011
Cannabis	50-500 Kč	50-300 Kč (200)	50-250 Kč (200)
Extáze	100-500 Kč	100-300 Kč (150)	150 Kč
Heroin	800-2500 Kč	400 -1500 Kč (1400)	1000 Kč (1000)
Metamfetamin	600-4000 Kč	400-4000 Kč (1000)	800-2500 Kč (1000)

Jak již bylo řečeno, jsou to koncové ceny při prodeji na ulici, z čehož je zřejmé, že musí být vyšší, než ceny, za které nakupuje dealer drogu od výrobce. Tato cena se odvíjí především od množství, které dealer odebere. I na tomto poli panují běžné zákonitosti trhu, tedy platí, že čím větší množství dealer odebere, tím se snižuje prodejní cena odebraného zboží. V praxi se např. cena 1 gramu pervitinu při takovémto větším odběru pohybuje okolo 450 - 600,- Kč. Koncovému uživateli, pak bývá 1 gram prodáván za 1000,- Kč a více, což platí u odběru zhruba do 5 gramů (Kubánek & Polívka, 2010). Obdobné to je i u marihuany, kdy tzv.

„velkoobchodní ceny“ se pohybují okolo 70,- Kč za 1 gram. Nasazování dumpingových cen drog je typické např. pro vietnamské zločinecké gangy, které se zabývají obchodem s drogami.

Způsoby distribuce drog mají mnoho podob a neustále se mění během aktuální situace, která panuje na černém drogovém trhu, kdy dochází k pružnému reagování dealerů na represivní činnost policie. Obecně je možné říci, že čím výše je dealer postavený v drogové hierarchii, tím účinnější používá metody a technické prostředky, aby zamezil svému případnému dopadení policií. Do pozadí se již dostal pouliční prodej drog, tak jak byl známý z devadesátých let minulého století. V dnešní přetechizované době je samotná distribuce drog prováděna prostřednictvím mobilních telefonů. Tato funguje většinou tak, že uživatel, zavolá na telefon dealera a domluví si prodej drogy. Prodej se ve většině případů, kvůli případným policejním odposlechům, nedomlouvá otevřeně, ale je většinou nějak šifrován. Droga je nahrazována nejrůznějšími slovy jako např. „maso, barva, cédéčko“ či je nákup drogy kamuflován jako vrácení nějaké půjčky apod. V některých případech je domlouváno i množství drogy, kterou odběratel požaduje. To je rovněž různě šifrováno. Častěji ale dochází určitým způsobem pouze k domluvení schůzky a zbytek obchodu je projednán až při osobním setkání na domluveném místě. Dealer často vyjíždí na místo setkání autem, kdy „zákazník“ si přisedne k němu do vozu a samotný prodej drog probíhá přímo na místě nebo odběratel odjíždí s dealerem a obchod provádějí po cestě nebo na jiném místě. Méně častý, ale též hojně využívaný je prodej drogy v místě bydliště dealera.

4.3. Přechovávání omamné nebo psychotropní látky

V rámci Středočeského kraje jde za poslední období, co do počtu stíhaných osob, o třetí nejfrekventovanější druh drogové kriminality. Přestože, počet stíhaných pachatelů za tento trestný čin průběžně mírně stoupá, stále výrazně převažuje stíhání osob pro kvalifikované skutkové podstaty drogových trestných činů. Užívání nelegálních návykových látek není v České republice trestné, ale jejich přechovávání pro vlastní potřebu již trestné je (§ 284 trestního zákoníku). Tímto vzniká zajímavý paradox, kdy je zakázáno přechovávat návykovou látku, ale její užití již trestné není. Prakticky je nemožné užít drogu tak, aby jí člověk nějakou, byť časově omezenou dobu nepřechovával. Takováto situace se pak řeší tak, že pokud si člověk aplikuje drogu, je již trestně nepostižitelný, protože jí již nepřechovává, ale užil ji. Pokud však je droga u nějaké osoby nalezena ještě před užitím, je za splnění zákonných podmínek tato osoba postižitelná dle výše uvedeného zákonného ustanovení. Hlavní

podmínkou, která umožňuje postih přechovávání nelegální drogy, je ta, že množství drogy, které dotyčná osoba přechovává, musí být větší než malé. Jaké je množství větší než malé u návykových a psychotropních látek stanovila pro potřeby trestního zákoníku vláda ČR svým nařízením č. 467 z roku 2009. Jednotlivá množství vybraných OPL, jež jsou podle tohoto nařízení považována za množství větší než malá, jsou uvedeny v následující tabulce 4.3.-1.

tabulka 4.3.-1: Jednotlivá množství vybraných OPL, jež jsou podle Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., považována za množství větší než malá

Typ látky - obecný název	Nechráněný mezinárodní název v češtině	Množství větší než malé
Pervitin	Metamfetamin	více než 2 g
Heroin	Heroin	více než 1,5 g
Kokain	Kokain	více než 1g
Extáze (MDMA)	3,4-Methylendioximethamfetamin	více než 4 tablety/kapsle nebo více než 0,4 g práškovité či krystalické substance
Marihuana	Konopí	více než 15 g sušiny
Hašiš	Pryskyřice z konopí	více než 5 gramů

Jak již bylo uvedeno, převážná část drogové kriminality je zjištěna tak, že je cíleně vyhledána operativně pátrací činností policie. V případě přechovávání návykových látek pro vlastní potřebu to tak zcela neplatí. Tento druh trestné činnosti je zjišťován policií víceméně náhodně. Ve většině případů je droga nalezena u osoby při osobní nebo bezpečnostní prohlídce v souvislosti se spácháním jiného druhu protiprávního jednání. Jindy je pak droga nelezena při prohlídce vozidla během silniční kontroly nebo v souvislosti s prováděním domovní prohlídky, jež je nařízena např. v souvislosti s majetkovou trestnou činností.

Kriminalizování držení respektive přechovávání drog pro vlastní potřebu je často kritizováno především odbornou adiktologickou veřejností. Skutková podstata přechovávání drog pro vlastní potřebu byla poprvé uzákoněna v roce 1998, kdy došlo k novelizaci trestního zákona. V souvislosti s tím přijala Meziresortní protidrogová komise Vlády ČR záměr vědecky analyzovat dopady přijaté zákonné intervence a byl vytvořen Projekt analýzy dopadů (PAD) nové drogové legislativy ČR se zaměřením na držení drog pro vlastní potřebu. Z provedeného projektu pak vyplynulo zjištění, že zavedení trestnosti držení drog pro vlastní potřebu nemělo na užívání drog v ČR prakticky žádný dopad. Dále bylo zjištěno, že tato zákonná intervence je z ekonomického pohledu ztrátová (Zábranský et al., 2001).

Přestože je toto zákonné ustanovení vnímáno některými odborníky jako kriminalizování uživatelů návykových látek, má toto ustanovení v protidrogové legislativě svůj význam, zvláště poté, co bylo v souvislosti se zavedením nového trestního zákoníku jasné stanoveno i množství návykové látky, které je možné držet tak, aby nebyla naplněna skutková podstata trestného činu. Nutno je samozřejmě podotknout, že i držení malého množství drogy není legální, ale je považováno za přestupek a podle toho i sankcionováno. Toto může být rovněž chápáno jako kriminalizování uživatelů, ale je třeba vzít v potaz, že určité návykové látky jsou z jistých důvodů zakázány a nelze tedy jejich držení a manipulaci s nimi legalizovat pro určitou cílovou skupinu, v tomto případě uživatele návykových látek.

5. Statistiky drogové kriminality ve vztahu ke Středočeskému kraji

Statistické údaje týkající se drogové kriminality jsou centrálně shromažďovány a spravovány Národní protidrogovou centrálou Služby kriminální policie a vyšetřování (NPC). Přehled statistik je pak každoročně zveřejňován ve Výroční zprávě NPC. Vstupní data pro tvorbu těchto statistik jsou získávána od příslušných územních odborů jednotlivých Krajských ředitelství policie a policejních útvarů s celorepublikovou působností, kam patří již zmíněná Národní protidrogová centrála a dále pak Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) a Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality (ÚOKFK). Mimo policejních útvarů jsou do statistik uváděna i data Celní správy. Nevýhodou těchto statistik je jejich možná neúplnost, neboť zmíněné útvary nepoužívají jednotný systém evidence trestné činnosti, a proto je nutné, aby tyto útvary předmětná data na NPC zasílaly, což není v některých případech striktně plněno, tudíž může dojít k určitému zkreslení statistik. Výstupem z těchto statistik jsou data o registrované drogové kriminalitě, tedy data o všech drogových trestných činech a jejich pachatelích, která byla registrována zmíněnými útvary. Vzhledem k tomu, že mohou být statistiky NPC mírně zkreslené, budou pro potřeby této práce využívány pro porovnání jednotlivých okresů respektive územních odborů ve Středočeském kraji statistiky registrované drogové kriminality Krajského ředitelství policie Středočeského kraje.

5.1. Porovnání realizací drogových trestných činů v jednotlivých okresech Středočeského kraje

Středočeský kraj vzhledem ke své poloze, rozloze a počtu obyvatel, patří dlouhodobě ke krajům, které jsou nejvíce zatíženy drogovou kriminalitou. Porovnáním statistických dat o registrované drogové kriminalitě v jednotlivých okresech respektive územních odborech ČR ve zkoumaném období let 2009 – 2011, bylo zjištěno, že nejvíce zatíženy drogovou kriminalitou jsou okresy, které mají intenzivní sociálně-ekonomické vazby na Prahu. Největší podíl na registrované drogové kriminalitě v rámci Středočeského kraje ve zkoumaném období byl zjištěn v okrese Praha venkov – východ, jenž zaujímá 11 % z celkové registrované kriminality spáchané ve zkoumaném období ve Středočeském kraji. S 10 % pak následují okresy: Mělník, Mladá Boleslav a Nymburk. Nejméně registrované drogové kriminality bylo zaznamenáno v okrese Kutná Hora, kde činil podíl na celkové registrované drogové kriminalitě Středočeského kraje jen 2 %. Stejně hodnoty dosáhl ve zkoumaném období i Krajský organizační článek, tedy Služba kriminální policie a vyšetřování při Krajském

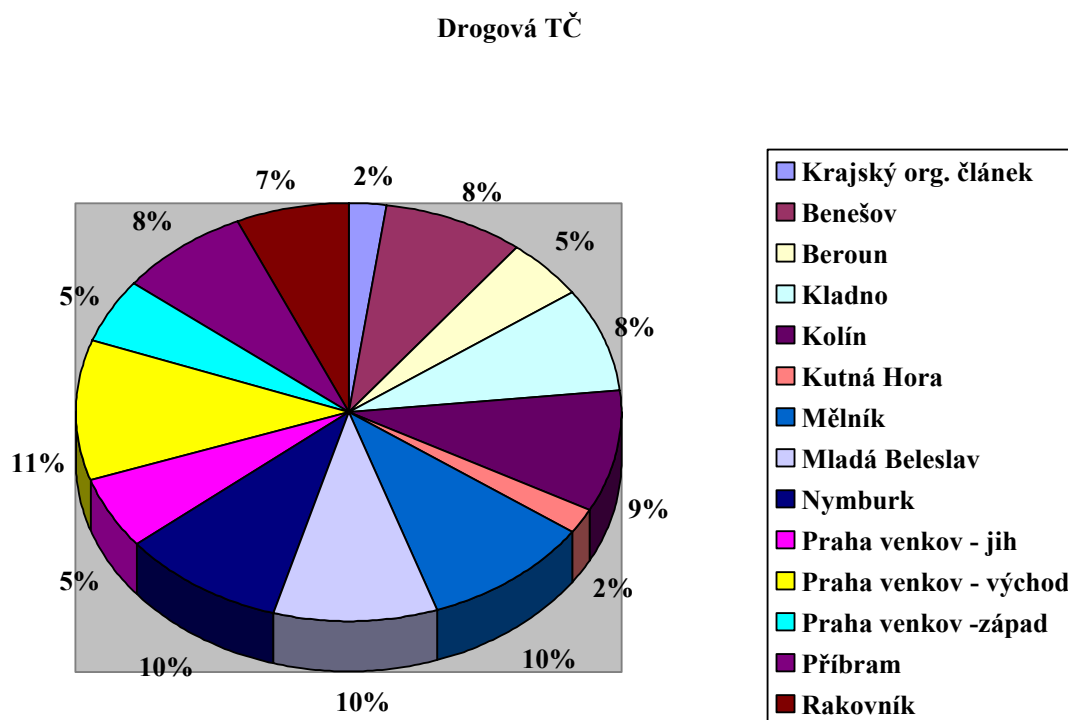
ředitelství policie Středočeského kraje. Tato součást zastřešuje vyšetřování kriminality ve Středočeském kraji, a tudíž se zabývá především závažnější drogovou trestnou činností, která přesahuje hranice více okresů. Důvody takto nízkého stavu registrované drogové kriminality ve výše uvedených okresech nejsou přesně známy. Lze se však domnívat, že jednou z příčin může být již zmíněná sociálně-ekonomická vazba některých okresů na Prahu, neboť okresy s touto vazbou zaujímají největší podíl na registrované kriminalitě Středočeského kraje a naopak u okresu Kutná Hora, kde nejsou tyto vazby tak významné, je tato kriminalita nejnižší. Dalším důvodem by mohla být nižší poptávka koncových uživatelů po návykových látkách v tomto regionu. V neposlední řadě může být tento stav rovněž způsoben tím, že místní organizační článek nevěnuje problematice drogové kriminality tolik pozornosti a zaměřuje se na páchání jiných druhů trestné činnosti. Zda má vliv na tak nízký podíl drogové kriminality v daném regionu jedna z výše uvedených skutečností, jejich kombinace, či nějaký jiný faktor, není možné bez přesnějších údajů posoudit.

Rovněž je nutno zmínit, že v posledních letech policie zareagovala na drogovou problematiku a byla zřízena speciální pracovní skupina, tzv. Toxi tým, která se zaměřuje výhradně na potírání primární drogové kriminality. Důsledkem tohoto opatření je, že počty odhalených drogových trestných činů a jejich pachatelů v jednotlivých okresech Středočeského kraje vzrostly a mají vzestupnou tendenci. V tomto kontextu je třeba zmínit i skutečnost, že výsledky v oblasti odhalených drogových trestných činů patří ve Středočeském kraji k hodnotícím kritériím jednotlivých územních odborů policie. Poměrně vysoké hodnoty u neobjasněných drogových trestných činů (trestných činů, které byly registrovány, ale nepodařilo se zjistit osobu pachatele) v okrese Kladno a Příbram se týkají v převážné většině záchytů omamných a psychotropních látek v tamních věznicích. Podrobné hodnoty týkající se realizovaných drogových trestných činů a jejich pachatelů ve zkoumaném období let 2009 - 2011 jsou uvedeny v tabulce 5.1.-1. Procentuální zastoupení registrované drogové kriminality a jejich pachatelů v jednotlivých okresech Středočeského kraje pak znázorňuje graf 5.1.-2. Graf 5.1.-3. znázorňuje přehled počtu pachatelů registrované drogové kriminality v jednotlivých okresech Středočeského kraje za období let 2009 – 2011.

tabulka 5.1.-1: Počty realizací drogových trestných činů a počty jejich pachatelů v letech 2009 - 2011 ve Středočeském kraji (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

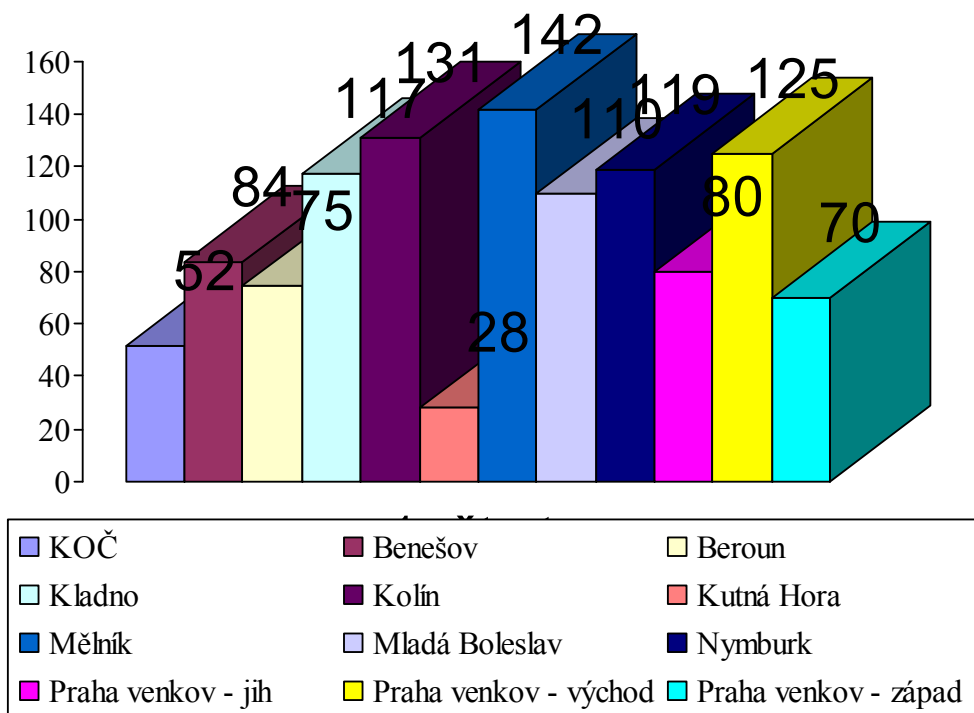
územní odbor	realizace drogových trestných činů				pachatelé drogových trestných činů				neznámí pachatelé drogových trestných činů			
	2009	2010	2011	Suma	2009	2010	2011	suma	2009	2010	2011	suma
Krajský org. článek	6	6	10	22	15	15	22	52	1	0	1	2
Benešov	21	21	38	80	25	20	39	84	0	1	2	3
Beroun	12	16	20	48	12	30	33	75	1	2	1	4
Kladno	15	31	33	79	20	50	47	117	6	11	13	30
Kolín	36	22	32	90	48	33	50	131	1	2	3	6
Kutná Hora	4	10	7	21	5	15	8	28	0	1	1	2
Mělník	24	35	39	98	44	54	44	142	0	2	0	2
Mladá Boleslav	21	30	42	93	27	39	44	110	0	1	1	2
Nymburk	14	34	49	97	13	48	58	119	2	1	4	7
Praha venkov - jih	15	13	24	52	22	18	40	80	0	1	3	4
Praha venkov – východ	20	38	50	108	20	37	68	125	1	0	4	5
Praha venkov – západ	12	17	18	47	14	22	34	70	0	1	4	5
Příbram	22	31	25	78	30	55	39	124	7	9	6	22
Rakovník	14	20	30	64	16	26	36	78	0	4	7	11
Suma	236	324	417	977	311	462	562	1335	19	36	50	105

graf 5.1.-2: Procentuální zastoupení registrované drogové kriminality v jednotlivých okresech Středočeského kraje za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

graf 5.1.-3: Přehled počtu pachatelů registrované drogové kriminality v jednotlivých okresech Středočeského kraje za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Přehled počtu pachatelů drogových TČ v Středočeském kraji za období let 2009 - 2011

5.2. Porovnání počtu drogových trestných činů podle skutkových podstat v jednotlivých okresech Středočeského kraje

V rámci Středočeského kraje byly dále porovnány počty jednotlivých drogových trestných činů podle skutkových podstat. Srovnával jsem výsledky všech okresů respektive územních odborů a Krajského organizačního článku. Z vyhodnocení údajů o registrované drogové kriminalitě ve Středočeském kraji, bylo zjištěno, že nejčastějším drogovým trestným činem byla „Neoprávněná výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy“ podle § 283 TrZ. Tato skutková podstata, zahrnující jak výrobu, tak i distribuci drog, zaujímala v celkovém počtu zjištěných drogových trestných činů 74 %. Druhým nejčastěji zjištěným činem bylo „Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu“ podle § 284 TrZ,

jež zaujímal 13 % všech spáchaných drogových trestných činů za zkoumané období. V pořadí třetím nejčastějším drogovým trestným činem byla pak „Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu“ podle § 286 TrZ, jež zaujímá 7 % z celkové zjištěné drogové kriminality. Zbývajících 6 % pak připadá na trestné činy „Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku“ podle § 285 TrZ a „Šíření toxikomanie“ podle § 287 TrZ. Ani v jednom případě nebyl za zkoumané období zjištěn trestný čin „Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem“ podle § 288 TrZ. Počty jednotlivých trestných činů a jejich pachatelů rozdělených podle skutkových podstat a územních odborů v období let 2009 – 2011 znázorňují tabulky 5.2.-1, 5.2.-3 a 5.2.-5, přičemž v tabulce 5.2.-1 jsou uvedeny skutkové podstaty podle v té době platné zákonné normy, což byl zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon. U některých skutkových podstat jsou v závorce přiřazeny nové skutkové podstaty podle současně platného trestního zákoníku, které obsahově odpovídají těm původním. Grafy 5.2.-2, 5.2.-4 a 5.2.-6 znázorňují přehled jednotlivých „drogových“ trestných činů v příslušných okresech za jednotlivé roky zkoumaného období. Graf 5.2.-7 znázorňuje procentuální přehled jednotlivých „drogových“ trestných činů v celém Středočeském kraji za celkové zkoumané období .

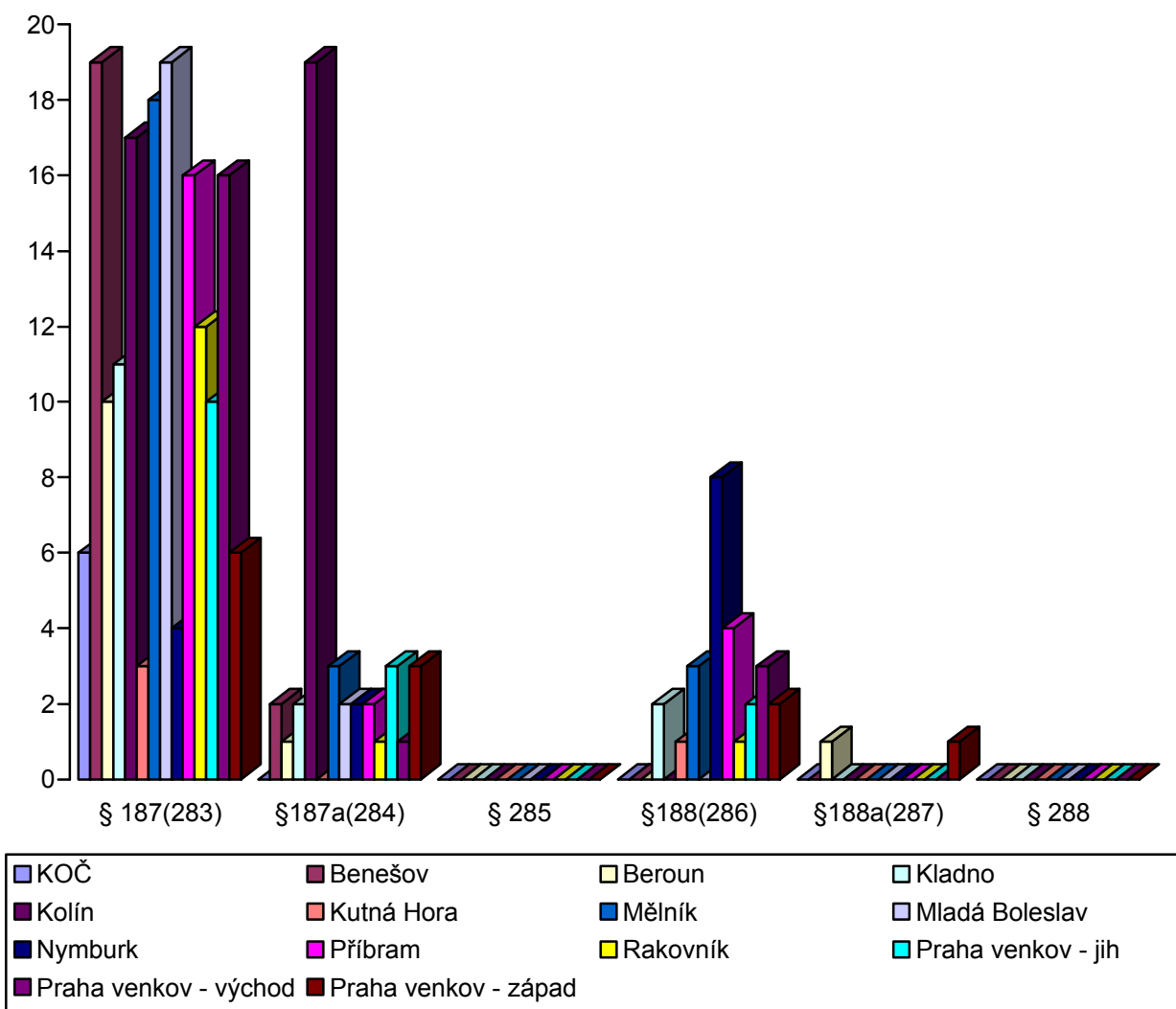
tabulka 5.2.-1: Počty jednotlivých drogových trestných činů (PTČ) podle příslušných paragrafů trestního zákoníku a počty pachatelů (PP) těchto trestných činů v roce 2009 na území Středočeského kraje (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2009)

Oblast	§187(283)		§187a(284)		§285		§188(286)		§188a (287)		§288		celkem	
	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP
KOČ	6	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	15
Benešov	19	23	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	21	25
Beroun	10	10	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	12	12
Kladno	11	17	2	2	0	0	2	1	0	0	0	0	15	20
Kolín	17	22	19	25	0	0	0	1	0	0	0	0	36	48
Kutná Hora	3	4	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4	5
Mělník	18	34	3	3	0	0	3	7	0	0	0	0	24	44
Mladá Bol.	19	25	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	21	27
Nymburk	4	4	2	3	0	0	8	6	0	0	0	0	14	13
Příbram	16	19	2	3	0	0	4	8	0	0	0	0	22	30
Rakovník	12	14	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	14	16
PVJ	10	15	3	3	0	0	2	4	0	0	0	0	15	22
PVV	16	16	1	1	0	0	3	3	0	0	0	0	20	20
PVZ	6	8	3	3	0	0	2	2	1	1	0	0	12	14
Celkem	167	226	41	49	0	0	26	34	2	2	0	0	236	311

pozn. Krajský organizační článek (KOČ), Mladá Boleslav (Mladá Bol.), Praha venkov jih (PVJ), Praha venkov východ (PVV) a Praha venkov západ (PVZ)

graf 5.2.-2: Přehled registrovaných drogových trestných činů v jednotlivých územních odborech Středočeského kraje v roce 2009 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Drogové TČ 2009

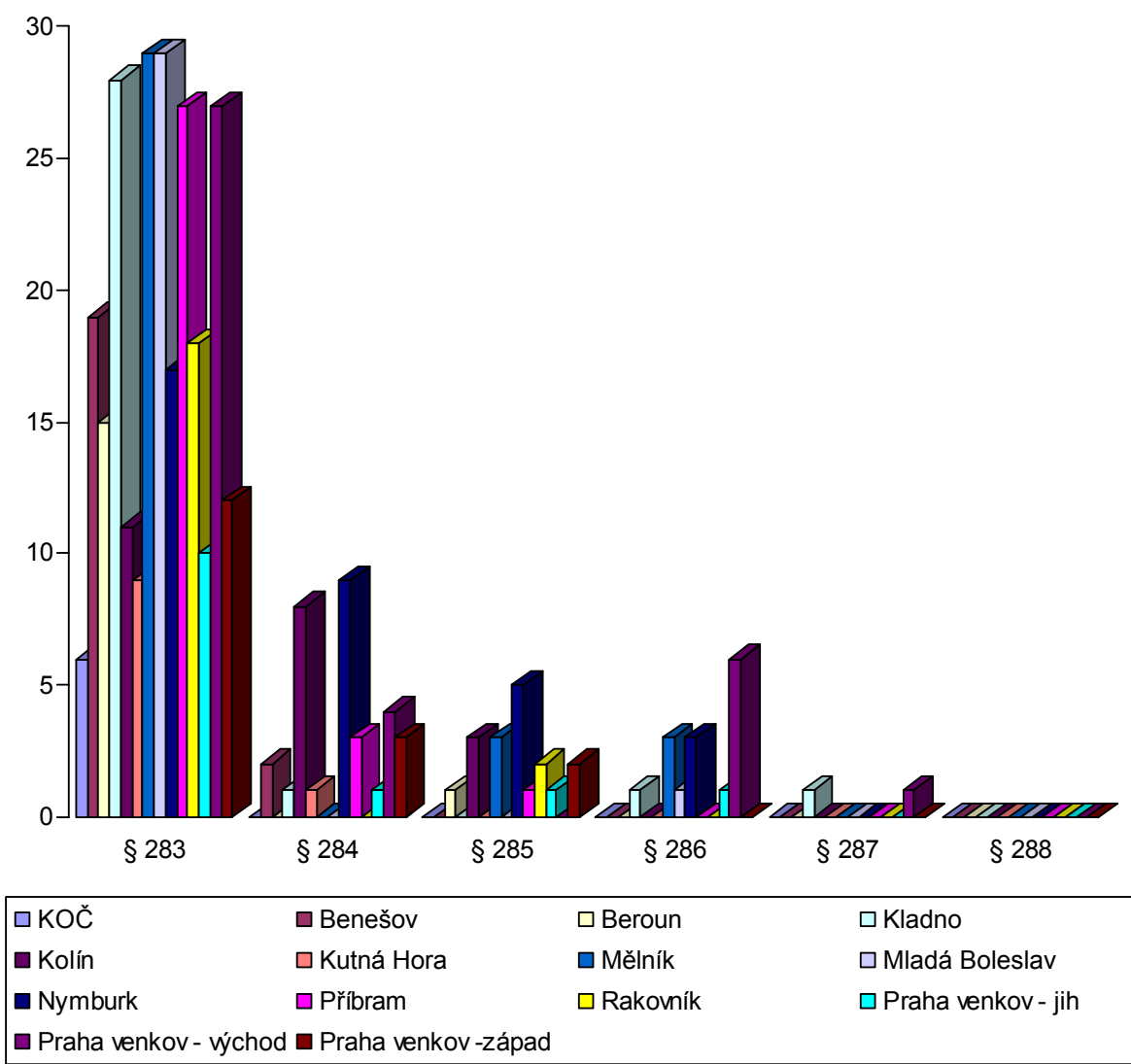
tabulka 5.2.-3: Počty jednotlivých drogových trestných činů (PTČ) podle příslušných paragrafů trestního zákoníku a počty pachatelů (PP) těchto trestných činů v roce 2010 na území Středočeského kraje (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2010)

Oblast	§283		§284		§285		§286		§287		§288		celkem	
	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP
KOČ	6	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	15
Benešov	19	18	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	21	20
Beroun	15	28	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	16	30
Kladno	28	47	1	1	0	0	1	2	1	0	0	0	31	50
Kolín	11	21	8	9	3	3	0	0	0	0	0	0	22	33
Kutná Hora	9	14	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	10	15
Mělník	29	42	0	0	3	4	3	8	0	0	0	0	35	54
Mladá Bol.	29	38	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	30	39
Nymburk	17	26	9	12	5	6	3	4	0	0	0	0	34	48
Příbram	27	46	3	7	1	1	0	1	0	0	0	0	31	55
Rakovník	18	23	0	0	2	3	0	0	0	0	0	0	20	26
PVJ	10	15	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	13	18
PVV	27	30	4	4	0	0	6	3	1	1	0	0	38	37
PVZ	12	16	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0	17	22
Celkem	257	379	32	40	18	21	15	20	2	2	0	0	324	462

pozn. Krajský organizační článek (KOČ), Mladá Boleslav (Mladá Bol.), Praha venkov jih (PVJ), Praha venkov východ (PVV) a Praha venkov západ (PVZ)

graf 5.2.-4: Přehled registrovaných drogových trestných činů v jednotlivých územních odborech Středočeského kraje v roce 2010 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Drogové TČ 2010

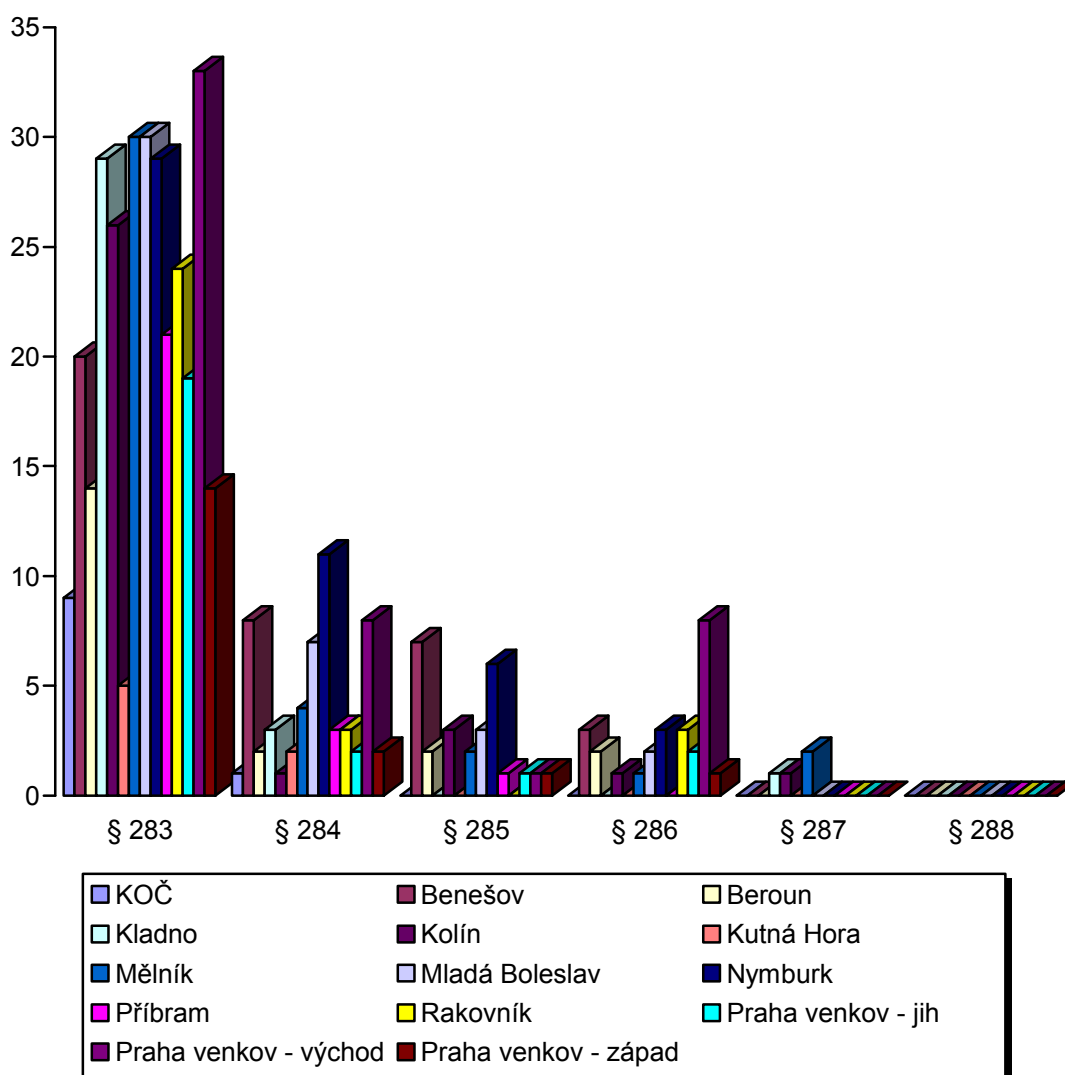
tabulka 5.2.-5: Počty jednotlivých drogových trestných činů (PTČ) podle příslušných paragrafů trestního zákoníku a počty pachatelů (PP) těchto trestných činů v roce 2011 na území Středočeského kraje (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Oblast	§283		§284		§285		§286		§287		§288		celkem	
	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP	PTČ	PP
KOČ	9	21	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	10	22
Benešov	20	21	8	7	7	8	3	3	0	0	0	0	38	39
Beroun	14	24	2	2	2	3	2	4	0	0	0	0	20	33
Kladno	29	44	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0	33	47
Kolín	26	40	1	1	3	3	1	5	1	1	0	0	32	50
Kutná Hora	5	6	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7	8
Mělník	30	35	4	4	2	2	1	1	2	2	0	0	39	44
Mladá Bol.	30	33	7	7	3	3	2	1	0	0	0	0	42	44
Nymburk	29	34	11	13	6	8	3	3	0	0	0	0	49	58
Příbram	21	33	3	3	1	3	0	0	0	0	0	0	25	39
Rakovník	24	28	3	5	0	0	3	3	0	0	0	0	30	36
PVJ	19	33	2	4	1	1	2	2	0	0	0	0	24	40
PVV	33	43	8	10	1	1	8	14	0	0	0	0	50	68
PVZ	14	29	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	18	34
Celkem	303	424	57	64	27	33	26	37	4	4	0	0	417	562

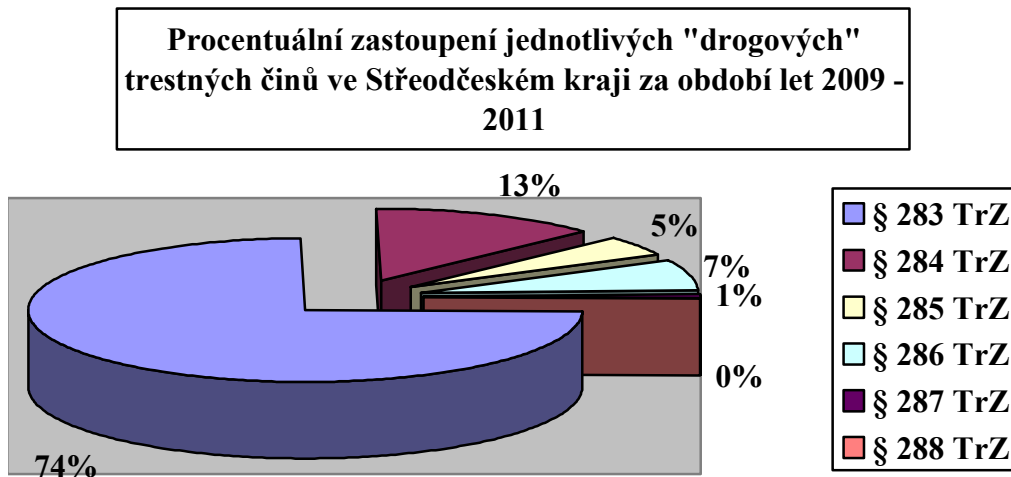
pozn. Krajský organizační článek (KOČ), Mladá Boleslav (Mladá Bol.), Praha venkov jih (PVJ), Praha venkov východ (PVV) a Praha venkov západ (PVZ)

graf 5.2.-6: Přehled registrovaných drogových trestných činů v jednotlivých územních odborech Středočeského kraje v roce 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Drogové TČ 2011

graf 5.2.-7: Přehled procentuálního zastoupení jednotlivých drogových trestných činů ve Středočeském kraji za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Dále bylo vyhodnocením statistických dat o registrované drogové kriminalitě zjištěno, že z celkového počtu pachatelů byl u 82 % pachatelů předložen státnímu zástupci návrh na podání obžaloby. Ve zkráceném přípravném řízení byl státnímu zástupci předložen návrh na potrestání podle § 179c/1 TrŘ u 3 % pachatelů. U 1 % pachatelů bylo trestní stíhání podmíněčně zastaveno podle § 307 TrZ. V 8 % případů byla věc odložena podle § 159a/5 TrŘ, neboť se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájení trestního stíhání (neznámý pachatel). V ostatních případech byla věc odložena z důvodu, že nešlo o trestný čin (§ 159a/1 TrŘ), trestní stíhání bylo nepřípustné (§ 159a/2 TrŘ) či neúčelné (§ 159a/3 TrŘ). V několika případech došlo též státním zástupcem k postoupení věci jinému orgánu (§ 171 TrŘ) nebo bylo trestní stíhání zastaveno (§ 172 TrŘ). Konkrétní počty pachatelů a způsob ukončení jejich trestních věcí za období let 2009 – 2011 jsou uvedeny v tabulce 5.2.-8.

tabulka 5.2.-8: Počet pachatelů drogové kriminality a způsob ukončení, jejich trestních věcí na území Středočeského kraje, za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

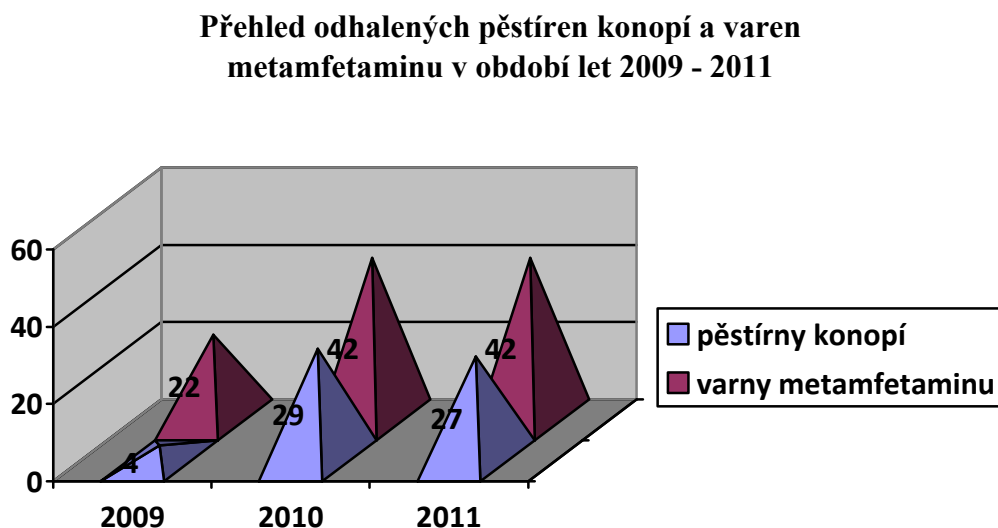
Rok	Počet pachatelů	Způsob ukončení podle trestního řádu								
		NPO	179c/1	307/1	159a/1	159a/2	159a/3	171/1	172	159a/5
2009	311	262	6	3	1	14	2	0	4	19
2010	462	397	9	2	2	9	3	1	3	36
2011	562	440	28	11	2	16	11	2	2	50
Suma	1335	1099	43	16	5	39	16	3	9	105

Posledním porovnávaným kritériem drogové kriminality ve Středočeském kraji byl počet odhalených nelegálních pěstíren konopí a laboratoří na výrobu metamfetaminu. V případě těchto dvou položek jde o fenomén posledních let, kdy dochází k neustálému nárůstu jak pěstíren, tak i laboratoří na výrobu metamfetaminu, tzv. „varen“. Za zkoumané období let 2009 – 2011 bylo ve Středočeském kraji odhaleno celkem 60 nelegálních pěstíren konopí a 106 varen metamfetaminu. Počty odhalených pěstíren se v rámci jednotlivých územních odborů příliš neliší. Nejvíce pěstíren bylo odhaleno ve zkoumaném období v okrese Mělník (7 pěstíren) a nejméně pak v okrese Nymburk (2 pěstírny). U varen metamfetaminu jsou již rozdíly poněkud markantnější. Nejvíce varen metamfetaminu bylo ve zkoumaném období odhaleno v okrese Mladá Boleslav (18 varen) a nejméně v okrese Kutná Hora (1 varna). Konkrétní počty odhalených pěstíren konopí a varen metamfetaminu jednotlivými organizačními články Krajského ředitelství policie Středočeského kraje za období let 2009 – 2011 znázorňuje tabulka 5.2.-9. Celkový počet odhalených pěstíren konopí a varen metamfetaminu za celý Středočeský kraj ve zkoumaném období let 2009 – 2011 znázorňuje graf 5.2.-10.

tabulka 5.2.-9: Počty odhalených pěstíren konopí a laboratoří na výrobu metamfetaminu tzv. „varen“ na území Středočeského kraje za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

oblast	počet pěstíren v roce				počet varen v roce			
	2009	2010	2011	celkem	2009	2010	2011	celkem
KOČ	0	1	2	3	2	0	2	4
Benešov	2	0	1	3	0	3	1	4
Beroun	0	3	3	6	0	1	1	2
Kladno	0	1	2	3	0	4	3	7
Kolín	0	1	4	5	3	2	3	8
Kutná Hora	0	2	1	3	1	0	0	1
Mělník	0	4	3	7	2	9	3	14
Mladá Bol.	0	3	1	4	6	5	7	18
Nymburk	0	1	1	2	1	3	1	5
Příbram	1	3	1	5	3	5	1	9
Rakovník	1	3	0	4	1	1	3	5
PVJ	0	2	4	6	1	5	7	13
PVV	0	3	1	4	2	3	8	13
PVZ	0	2	3	5	0	1	2	3
celkem	4	29	27	60	22	42	42	106

graf 5.2.-10: Přehled odhalených pěstíren konopí a varen metamfetaminu ve Středočeském kraji v období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

5.3. Analýza počtu pachatelů drogové kriminality podle věku, pohlaví a státní příslušnosti

Pro zhodnocení počtu pachatelů drogové trestné činnosti bylo zvoleno rozdělení pachatelů podle pohlaví, věku a státní příslušnosti. Ve Středočeském kraji bylo ve zkoumaném období let 2009 – 2011 zjištěno celkem 1335 pachatelů drogové trestné činnosti. Z tohoto počtu bylo 1121 mužů, což je 84 % a 214 žen, tedy zbývajících 16%. Z toho vyplývá, že na jeden drogový trestný čin spáchaný ženou připadá ve Středočeském kraji 5 drogových trestných činů, které spáchají muži. Je tedy zřejmé, že i v případě drogové kriminality je potvrzen úkaz, že trestné činnosti se častěji dopouštějí muži. Je možné, že počet žen páchajících drogovou trestnou činností, by mohl být vyšší, neboť v některých případech, kdy se této trestné činnosti dopouštějí páry, tedy muž a žena, bere jeden z nich, zpravidla to bývá muž, trestnou činnost pouze na sebe, aby ušetřil partnerku trestnímu stíhání a případnému postihu. Vyhodnocením

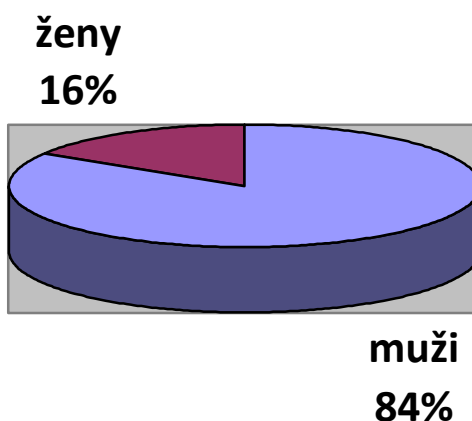
počtu pachatelů byla u obou pohlaví zjištěna stoupající tendence. Přesné počty pachatelů obou pohlaví udává tabulka 5.3.-1. Procentuální zastoupení obou skupin na celkové „drogové“ kriminalitě je zpracováno v grafu 5.3.-2.

tabulka 5.3.-1: Počty pachatelů registrované drogové kriminality ve Středočeském kraji za období let 2009 – 2011, rozdělené podle pohlaví pachatele (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

pohlaví	počet pachatelů za rok		
	2009	2010	2011
muži	257	391	473
ženy	54	71	89
celkem	311	462	562

graf 5.3.-2: Přehled procentuálního zastoupení mužů a žen na drogové kriminalitě ve Středočeském kraji za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Procentuální zastoupení mužů a žen na drogové kriminalitě ve Středočeském kraji za období let 2009 - 2011

Vyhodnocením počtu pachatelů drogové kriminality podle věku pachatele bylo zjištěno, že převážná část drogových trestných činů je páchána dospělými osobami. Ve zkoumaném období v rámci Středočeského kraje tvoří tato skupina osob 95 % všech pachatelů této trestné

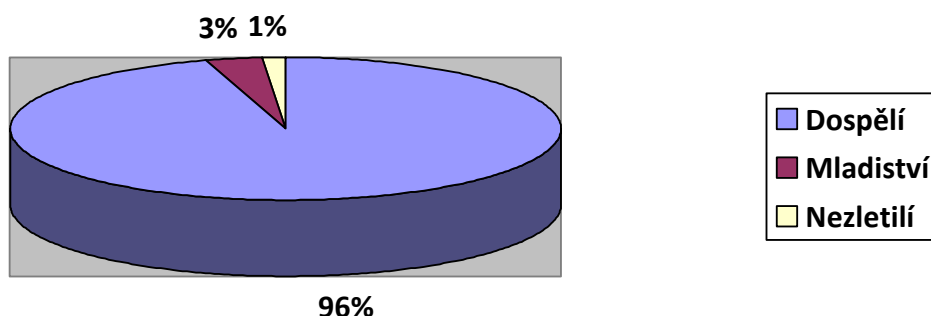
činnosti. Mladistvé osoby, tedy osoby od 15 do 18 let, tvoří 3 % všech pachatelů a nezletilé osoby, tedy osoby mladší než 15 let, tvoří 2 % všech pachatelů drogové trestné činnosti. Ve všech třech kategoriích pachatelů byla zaznamenána vzrůstající tendence páchaní drogové trestné činnosti. Nezletilé osoby a mladiství se dopouštějí převážně distribuce marihuany mezi své vrstevníky. V ojedinělých případech byla zaznamenána i distribuce pervitinu. Přesné počty pachatelů dle věku za jednotlivé roky zkoumaného období znázorňuje tabulka 5.3.-3. Graf 5.3-4 znázorňuje procentuální zastoupení jednotlivých věkových skupin na celkové „drogové“ kriminalitě v Středočeském kraji za zkoumané období let 2009 – 2011.

tabulka 5.3.-3: Počty pachatelů registrované drogové kriminality ve Středočeském kraji za období let 2009 – 2011, rozdělené podle věku pachatele (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Věk	počet pachatelé za rok		
	2009	2010	2011
dospělí 18 let a více	295	445	533
mladiství 15-18 let	11	14	20
nezletilí 15 let a méně	5	3	9

graf 5.3.-4: Přehled procentuálního zastoupení jednotlivých věkových skupin na drogové kriminalitě ve Středočeském kraji za období let 2009 – 2011 (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

Přehled pachatelů drogové kriminality podle věku za období let 2009-2011

Posledním hodnotícím kritériem počtu pachatelů bylo jejich rozdělení podle státní příslušnosti. Na základě tohoto kritéria bylo pochopitelně zjištěno, že majoritní skupinou pachatelů podle státní příslušnosti, jsou občané České republiky, kteří tvoří 94 % všech pachatelů této trestné činnosti. Na druhém místě jsou pak pachatelé s občanstvím Vietnamské socialistické republiky, kteří tvoří 4 % všech pachatelů drogové trestné činnosti. Zbytek je tvořen osobami se státním občanstvím Slovenska, Polska, Velké Británie, Běloruska, Kazachstánu, Gruzie, Maďarska, Moldavska a USA. Konkrétní počty pachatelů rozdělených podle státní příslušnosti udává tabulka 5.3.-5.

tabulka 5.3.-5: Počty pachatelů registrované drogové kriminality ve Středočeském kraji za období let 2009 – 2011, rozdělené podle státní příslušnosti pachatele (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, 2011)

stát	počet pachatelů za rok		
	2009	2010	2011
ČR	294	432	526
Bělorusko	0	0	1
Gruzie	0	0	1
Kazachstán	0	1	1
Maďarsko	0	0	1
Moldavsko	0	1	0
Polsko	0	1	1
Slovensko	5	3	5
Ukrajina	1	2	0
USA	0	1	1
Velká Británie	0	1	0
Vietnam	11	20	24

Závěr

Z vyhodnocených statistických dat týkajících se registrované primární drogové kriminality ve Středočeském kraji vyplývá, že v letech 2009 - 2011 dochází ke stálému nárůstu počtu odhalených drogových trestných činů, včetně počtů pachatelů, kteří se těchto trestných činů dopustili. Nejčastěji byli pachatelé drogové trestné činnosti stíháni pro trestný čin podle § 283 trestního zákoníku respektive § 187 trestního zákona (rok 2009), tedy „Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy“. Trestní stíhání pro tuto skutkovou podstatu zaujímá 74 %, ze všech trestních stíhání pro drogové trestné činy za zkoumané období. Druhým nejčastěji stíhaným trestným činem je trestný čin „Přechovávání

omamné a psychotropní látky a jedu“ podle § 284 trestního zákoníku respektive § 187a trestního zákona (rok 2009), který tvoří 13 %, ze všech trestních stíhání pro drogové trestné činy. V rámci Středočeského kraje jsou drogovou kriminalitou nejvíce zatíženy okresy (územní odbory policie), které sousedí s Prahou. Jde zejména o lokality Praha venkov, Kladno, Mělník. Obdobnou míru drogové kriminality ale vykazují i jiné lokality jako např. Kolín, Mladá Boleslav a Nymburk. Na počtu odhalených drogových trestných činů ve Středočeském kraji se jistě projevilo i zařazení výsledků odhalené drogové kriminality do hodnotících kritérií jednotlivých útvarů a rovněž i zřízení pracovní skupiny zaměřené na potírání drogové kriminality. Fenoménem na poli drogové kriminality ve Středočeském kraji je pak neustálý nárůst výroby metamfetaminu v tzv. „domácích varnách“ a jeho následná distribuce. V tomto druhu kriminality, který byl vždy doménou českých občanů, se stále více prosazují vietnamské zločinecké struktury. Dalším podstatným úkazem je pak počet odhalených pěstíren konopí, kdy této trestné činnosti se dopouštějí rovněž především vietnamští občané. Ostatní návykové látky jsou v rámci Středočeského kraje užívány v omezeném množství. Vzhledem k tomu, že míra drogové kriminality ve Středočeském kraji neustále roste, je nutné tomuto problému věnovat i nadále náležitou pozornost, neboť je nepochybným faktem, že na primární drogovou kriminalitu je úzce navázána i kriminalita sekundární. Potlačování nabídky drog by mělo i nadále zůstat jedním z prioritních úkolů policie. Dále by měla být věnována patřičná pozornost kvalitě samotného trestního řízení, především v rovině zajišťování důkazů tak, aby celé trestní řízení vedlo ve většině případů k pravomocným rozsudkům o vině pachatelů. Zároveň by mělo docházet k častější spolupráci a výměně informací v oblasti drogové kriminality mezi jednotlivými policejními útvary. Rovněž by měla být prohlubována spolupráce mezi policií a jinými státními i nestátními organizacemi zabývajícími se snižováním poptávky po drogách, a to především v oblasti primární prevence. Otázkou zůstává, jak toto bude realizovatelné v souvislosti s finančními škrty, které v současné době zmíněné organizace postihují. Osobně se domnívám, že pokud by se podařilo významně snížit primární drogovou kriminalitu a tím zároveň nelegální nabídku omamných a psychotropních látek, došlo by i ke snížení sekundární drogové kriminality. Z osobní zkušenosti však vím, že jde o velmi náročný úkol a nejsem si jist, zda se ho podaří někdy splnit. Neustále se snažit o jeho splnění je ale více, než žádoucí.

Literatura

Blažejovský, M., Tomíček, P., Roman, M. (2008). *Metamfetamin & Cannabis - Metodická příručka SKPV Toxi*, Praha: Národní protidrogová centrála & Kriminalistický ústav Praha.

Budina, Z. (1999). *Základní pojmy* In: Chmelík, J. et al. *Drogová kriminalita*, Praha: Úřad vyšetřování pro ČR, Ministerstvo vnitra ČR, odbor personální práce a vzdělávání.

Cejp, M. (2004). *Metodologie, metody a techniky, základní pojmy* In: Cejp, M. et al. *Organizovaný zločin v České republice III*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Gabrhelíková Müllerová, P. (2008). *Uživatelé drog v konfliktu se zákonem*. In K. Kalina et al., *Základy klinické adiktologie*. Praha: GRADA Publishing.

Griffiths, P., Mravčík, V., Lopez, D. and Klempová, D. (2008), *Quite a lot of smoke but very limited fire: The use of methamphetamine in Europe*, *Drug and Alcohol Review* 27 (3), pp. 236-242.

Hejda, J. (2000). *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*, Jindřichův Hradec: RAIN reklamní agentura s.r.o. Jindřichův Hradec.

Jenšovský, P. (2010). *Toxi tým Krajského ředitelství policie Středočeského kraje*, *Bulletin Národní protidrogové centrály* 2/2010, s. 49-50, Praha: Policie České republiky Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování.

Kalina, K. et al. (2001). *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Úřad vlády České republiky.

Kubánek, V., Polívka, L. (2010). *Drogy a jejich účinky na lidský organismus*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze.

Mravčík, V., Pešek, R., Horáková, M., Nečas, V., Chomynová, P., Grolmusová, L., Kiššová, L., Fidesová, H., Nechanská, B., Vopravil, J., Preslová, I., Doležalová, P., & Koňák, T.

(2011). Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2010. Praha: Úřad vlády ČR.

Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR, (2010). Výroční zpráva za rok 2009. Praha: Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR.

Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR, (2011). Výroční zpráva za rok 2010. Praha: Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR.

Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR, (2012). Výroční zpráva za rok 2011. Praha: Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR.

Nožina, M. (1997). Svět drog v Čechách, Praha:KLP-Koniasch Latin Press.

Nožina, M., Kraus, F. (2009). Kriminální síť ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky, Praha:Ústav mezinárodních vztahů.

Straus, J. (2006). Metodika vyšetřování drogové kriminality, Praha: Policejní akademie ČR.

Šámal, P., Šámalová, M. (2010). Komentáře k § 283 – 287. In P. Šámal et al., Trestní zákoník II § 140 – 421 Komentář. Velké komentáře. Praha: C.H. BECK.

Štefanková, M. (2011). Drogy a kriminalita – jaký je mezi nimi vztah? Adiktologie, 11(3),156-164.

Trávníčková, I., Zeman, P. (2010). Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Zábranský T. (2007). Methamphetamine in the Czech Republic, Journal of Drug Issues, Volume 37, Number 1, pp. 115-180.

Zábranský, T., Mravčík, V., Gajdošíková, H. et Miovský, M. (2001). Projekt analýzy dopadů novelizace drogové legislativy v ČR (Souhrnná zpráva). Praha:REsAd.

Internetové zdroje

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2007). Drogy a trestná činnost – složitý vztah. *Úkol drogy*, 16. [online]

<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index36331EN.html> [cit. 03.07.2012]

Charakteristika kraje [online] http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje [cit. 09.07.2012]

Informace o Středočeském kraji [online] <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/informace-o-kraji> [cit. 09.07.2012]

Obyvatelstvo [online] <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xs> [cit. 24.10.2012]

Představení Krajského ředitelství policie Středočeského kraje [online] <http://www.policie.cz/clanek/predstaveni-krajskeho-reditelstvi-policie-stredoceskeho-kraje-330351.aspx> [cit. 09.07.2012]

Přehled o Europolu [online] http://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/cs_europolprofile_0.pdf [cit. 30.11.2012]

Statistická ročenka Středočeského kraje 2011 [online] http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/krajkapitola/201011-11-r_2011-04 [cit. 09.07.2012]

Statistiky Středočeský kraj [online] <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xs> [cit. 09.07.2012]

Územní členění Středočeského kraje [online] (<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/uzemni-cleneni/>) [cit. 09.07.2012]

Výstup z tiskové konference [online] <http://www.policie.cz/clanek/vystup-z-tiskove-konference.aspx> [cit. 09.07.2012]

Ostatní zdroje

Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, (2012). [Statistická data o registrované drogové kriminalitě za období let 2009 - 2011]. Nепublikováno.

Nařízení vlády č. 467/2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů

Nařízení vlády č.455/2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku

Nařízení vlády č. 454/2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za látky s anabolickým účinkem a jiným hormonálním účinkem a jaké je jejich větší množství, a co se pro účely trestního zákoníku považuje za metodu spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu a za jiné metody s dopingovým účinkem

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon